

Nr 676

Av herrar **Stefanson** och **Lundberg**, om höjt anslag till Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.

(Lika lydande med motion nr 630 i Andra kammaren).

Av ålder sker den övervägande delen av yrkesutbildningen inom hantverksyrkena ute i själva företagen i form av lärlingsutbildning under ledning av hantverksmästare. Hantverkarna själva har med stöd av sina organisationer sett till att rekryteringen varit tillräckligt omfattande och att de unga lärlingarna getts en allsidig och grundlig yrkesutbildning. Lärlingsutbildningen avslutas med en yrkesexamen i yrkespraktik och inom många yrken även yrkesteorin. Denna till moderna arbetsmetoder och teknik avpassade examen är jämförbar med den examen, som förekommer inom det allmänna skolväsendet. Efter godkänd examen tilldelas lärlingen ett kompetensbevis, kallat gesällbrev.

Lärlingsutbildningen sker i enlighet med de läro- eller utbildningsplaner, som fastställts av respektive branschförbund. Många av branschförbunden har egna lärlingsnämnder, vilka ansvarar för upprättande och förnyelse av läroplaner och har högsta överinseendet över själva utbildningen. Inom Sveriges hantverks- och industriorganisation finns dessutom en central yrkesnämnd med företrädare för såväl arbetstagar- som företagsrörelsen som verkar för en förbättrad yrkesutbildning inom hela hantverksområdet. Granskningen av gesällprov ombesörjes antingen centralt av vederbörande branschförbund eller av granskningsnämnder med representanter för respektive fackförbund, branschförbund och hantverks- och industridistrikt.

Staten stöder gesällprovgranskningen genom att lämna statsbidrag till resekostnad och traktamente vid bedömning av gesällprov, som äger rum på annan ort än vederbörandes bostadsort. Ersättning utgår för resa i 2:a klass järnväg eller för buss eller med motsvarande belopp, då annat färdmedel användes. Vid bedömning på annan ort än hemorten utgår även traktamentsersättning med 20 kr. per dag. Ersättning lämnas dels åt ordförande och ledamöter i granskningsnämnd inom hantverks- och industridistrikt, dels åt granskningsmän, som deltar i den centrala granskningen av gesällprov, som tillämpas inom vissa yrkesområden, allt i enlighet med granskningsföreskrifter godkända av SHIO. Bestämmelserna är också tillämpliga beträffande lärling, som företager resa för avläggande av gesällprov på annan ort än anställningsorten.

Antalet examinationer, gesällprov, godkända av distriktslärlingsnämnder respektive branschförbund har sedan början av 1950-talet ökat från 1 000 till numera 2 000 per år.

Som framgår av statsverkspropositionen år 1967: Bilaga 10, Ecklesiastikdepartementet, punkt D 36 »Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov» har anslaget för 1966/67 varit 45 000 kr. För budgetåret 1967/68 föreslås oförändrat belopp.

Det föreslagna anslaget torde komma att förslå, för den händelse att antalet avlagda prov inte ökar ovanligt starkt under det kommande budgetåret. Det ter sig emellertid rimligt att införa en ersättning för förlorad arbetsförtjänst för de granskningsmän, som deltar i bedömningen av gesällproven. Eftersom i regel tre granskningsmän deltar vid varje bedömning och antalet avlagda prov rör sig om ca 2 000, kan man uppskattningsvis räkna med att ca 6 000 granskningar utföres. Någon reduktion torde kunna göras inom vissa yrken, där flera prov granskas samtidigt. Man bör därför kunna utgå ifrån siffran 5 000 granskningar.

Om ersättningen för förlorad arbetsförtjänst beräknas till samma belopp som nu utgående traktamente — 20 kr. — skulle införande av en dylik ersättning komma att draga ett belopp av 100 000 kr.

Med hänsyn till det strama statsfinansiella läget anser vi det icke möjligt att nu yrka att hela detta belopp ställes till förfogande utöver det av departementschefen föreslagna anslaget 45 000 kr. Vi vill emellertid föreslå att nu utgående anslag som en etapp på vägen mot ett ersättningssystem av nyssnämnda slag ökas med förslagsvis 50 000 kr., vilket skulle möjliggöra att ersättning för förlorad arbetsförtjänst i första hand skulle kunna tilldelas de granskningsmän, som utför bedömning på annan ort än hemorten. Tidsförlusten är givetvis störst för denna grupp av granskningsmän. För den händelse att det förhöjda anslaget så skulle medge, bör ersättning för förlorad arbetsförtjänst även kunna utgå vid granskning på hemorten. Härvid torde eventuellt viss kvotering få tillgripas, t. ex. i den formen att ersättningen utgår endast under viss del av budgetåret.

Vi vill samtidigt föreslå att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att anslaget till kostnader för granskning av utförda gesällprov i nästa statsverksproposition uppräknas med ytterligare 50 000 kr., så att ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan utgå till samtliga granskningsmän, vare sig granskningen sker på hemorten eller på annan ort.

Under hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov för budgetåret 1967/68 anvisas ett förslagsanslag av 95 000 kr.

Stockholm den 26 januari 1967

Stig Stefanson (fp)

Roland Lundberg (h)